

Pinksteren

Adem van God

Vanaf onze eerste schreeuw als baby tot onze laatste ademtocht zijn wij mensen die leven door te ademen. Het islamitisch patroon de 'Adem van God' helpt dit besef te verdiepen. Het patroon van afwisselend uitdijende en inkrimpande vierkanten met acht hoeken verbeeldt de in-en uitademing van God. God ademt in deze wereld. Acht is het getal van het octaaf en vertelt over resonantie: wat er gebeurt met de snaar van een gitaar wanneer dezelfde toon op een piano wordt aangeslagen. De snaar trilt mee en hetzelfde gebeurt bij tonen die een octaaf hoger of lager liggen. Als ik kijk naar het patroon vraag ik me af: ben ik afgestemd op God? Tril ik met God mee?

Groet en openingswoord

Wij zijn deze Pinkstermorgen bijeen
In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.
Amen.

Hartelijke welkom u allemaal vanmorgen met Pinksteren.
Wat fijn dat u uw huis uitgekomen bent,
de straat overgegaan bent, erop uitgetrokken
om andere mensen te ontmoeten.

Naar buiten gaan, dat op zich
is al een manier om de Geest te vieren;
erop uit gaan om het leven te delen.

Als de eerste christenen dat niet hadden gedaan,
naar buiten gaan, de wereld in,
dan hadden wij hier niet gezeten.

Aan hun naar buiten treden danken wij ons geloof,
onze inspiratie.

Vandaag willen we uitwaaien met de Geest,
ons openstellen voor een frisse wind,
voor nieuwe dingen, andere mensen, originele ideeën.

Want dat is de clou van Pinksteren:

Openheid naar elkaar, maar vooral naar de wereld toe
en een plek zoeken voor het evangelie in die wereld.

Laten we even diep inademen
en luisteren naar de adem die ons in en uit gaat
en ons in leven houdt.

Die adem, ze komt van God.

En ze gunt ons de ruimte....

Inleiding op de eerste lezing

Het boek Genesis begint met twee verschillende
scheppingsverhalen. Het eerste scheppingsverhaal
vertelt ons over het ritme van de week en de grootheid
van God die zelfs de zon en de maan, godenfiguren in
de omliggende tradities, gemaakt heeft. In het tweede
scheppingsverhaal is de schepping van de mens als man
en vrouw één van de belangrijkste thema's. Dit verhaal,

dat zich afspeelt in een tuin, vertelt hoe God de mens vormt uit een brok klei, uit de aarde. Zo wordt de band van de mens met de aarde onderstreept. Maar de mens leeft dan nog niet. Pas als God de levensadem in onze neus blaast, pas dan komen wij tot leven. Het is Gods adem waardoor wij leven en bewegen.

Eerste lezing Genesis 2, 4-14

Inleiding op de tweede lezing

We slaan het boek Handelingen van de apostelen open bij het tweede hoofdstuk. In het eerste hoofdstuk hebben we gehoord, hoe Jezus ten hemel is gevaren en dat de leerlingen van Jezus met 120 mensen biddend achterbleven in de bovenzaal in Jeruzalem. Maar plotseling steekt er een wind op....

Eigenlijk heb ik me altijd wat geërgerd aan de lange opsomming van volkeren in deze lezing. Maar gisteren las ik een mooie verklaring: Er worden zeventien volken genoemd, inclusief de Gallileërs. En zeventien is het getal van de Godsnaam. (Het Hebreeuws heeft geen cijfers, maar gebruikt de letters van het alfabet ook om te tellen, de aleph is dus 1, de bet is 2 enz.) Zo kom je op zeventien als je de letters JHWH optelt.

Tweede lezing Hand., 2, 1-11

Inleiding op het evangelie

Toen Jezus begon met zijn openbare leven liet Hij zich eerst dopen in de Jordaan.

De Geest van God, als een duif daalde toen op hen neer.

De Geest heb je kennelijk nodig, om het evangelie te verkondigen.

Want nu, bij het uitzenden van zijn leerlingen, belooft Jezus op zijn beurt aan de leerlingen de Geest.

Evangelie Johannes 15,26-27; 16,12-15

Overweging

Op de voorkant van ons boekje staat een intrigerend plaatje.

Ik weet niet of u er al een poosje

zo tussen de haartjes van uw wimpers door
naar hebt zitten kijken,

maar als je dat doet

word je een beetje de afbeelding ingezogen.

De achthoekige figuren geven perfect weer
hoe ademhaling gaat: in uit, in uit, in uit.

De islamitische kunstenaars zijn meesters in het uitbeelden
van de wereld in geometrische patronen.

Maar dit is geen gewone ademhaling.

Hier wordt de in- en de uitademing van God weer gegeven.
Gods adem.

Gods adem is overal. Wij leven ervan.

Dat illustreert deze kunst,

die in tegels uitgevoerd nog veel mooier is.

Het tweede scheppingsverhaal uit Genesis illustreert dit
ook, op verhalende wijze.

Wij leven van Gods adem.

Ademhalen vinden de meesten van ons heel
vanzelfsprekend.

Gelukkig.

Want als ademhalen niet meer vanzelfsprekend is,
moet je vechten voor je leven.

Dat je leeft, omdat, doordat je adem haalt,
daar denken we meestal niet bij na.

Net zo min als we nadenken over de enorme hoeveelheid
frisse lucht , die ons ter beschikking is gesteld.

Toch is het deze vanzelfsprekende ademhaling,
die in het tweede scheppingsverhaal gekoppeld wordt aan
God.

God blaast ons de levensadem in de neus.

Zonder Gods adem zijn we slechts een zak botten,
iets wat plotseling pijnlijk duidelijk wordt
aan een sterfbed.

Zonder Gods levensadem leven wij niet,
zijn we dood.

Allemaal mooi, aardig en waar ook nog,
maar waarom is dat van belang op Pinksteren?
We vieren vandaag toch niet de dag van de Schepping?!
Dat klopt, maar de adem van God en de Geest hebben
alles met elkaar te maken.

Het Hebreeuwse woord voor adem is Ruach.

Het Hebreeuwse woord voor wind is eveneens Ruach.

Dat is denk ik niet moeilijk te snappen,
de wind waait over de aardbol,
nu eens zacht en teder,

dan weer stormachtig en vernietigend,
precies zoals ook onze adem soms zacht en rustig is
en dan weer gejaagd en luidruchtig.

Voor iemand die Hebreeuws spreekt
zijn de wind en de adem dus hetzelfde. Ruach.

Slechts de locatie verschilt.

En daarmee zijn we dan in één gedachtestap
bij de Heilige Geest.

Er zijn veel beelden om over de heilige Geest te spreken.

We kwamen ze al tegen:

De duif, het vuur en de wind/adem dus.

De duif bij de doop in de Jordaan,

het vuur in het Pinksterverhaal,

vandaar dat de liturgische kleur vandaag ook vuurrood is,
en de wind/adem als Jezus de leerlingen de heilige Geest
schenkt

door over ze te blazen,

- Dat lezen we vandaag helaas niet-
en als eerste teken dat er iets te gebeuren staat
in het verhaal in Handelingen.

Persoonlijk spreek ik het liefst over de Geest
in termen van dat laatste beeld, wind en adem.

Het beeld laat prachtig zien,
dat de Geest niet zichtbaar is,
maar wel uitwerking heeft:

als je de wind wil zien,
moet je naar het wapperen van een vlag kijken,
of het buigen van het gras.
Zo is het ook met het werk van de Geest,
Je ziet haar niet,
maar in wat je doet,
in jouw handelen,
uit jouw handelen blijkt wel geestkracht,
komt iets moois tot stand.
Spreken over de Geest als adem openbaart ons ook
dat de Geest helemaal door ons heen gaat,
doordringt tot in onze buik,
terecht komt in ons bloed,
ons van zuurstof voorziet,
levensnoodzakelijk is.
We leven van Gods adem, allemaal,
maar het wordt extra intens
als we ons realiseren dat de Geest van God
op die adem meekomt,
als wij dat toelaten.
En dan mogen wij, bezield door de Geest,
meewerken aan de goede schepping van God.
Ook dat heeft de Islamitische kunstenaar verwerkt in zijn
patroon:
Het is achtkantig, en acht is het getal van het octaaf,
van de tonen die meetrillen
als je op een snaarinstrument een toon laat klinken.
De Geest nodigt ons uit en maakt het ons mogelijk
om mee te klinken met Gods geluid,
Gods stem in deze wereld
op onze eigen hoogte.
En dat betekent heel concreet,
dat we geen bomen in de woestijn hoeven te planten
wanneer we daar geen mogelijkheden voor hebben,
maar dat tegels lichten in ons eigen tuintje ook goed is.
Dat betekent dat we de vrede in deze wereld
wellicht moeten overlaten aan wereldleiders,

maar dat we wel kunnen werken
aan een goede sfeer op ons werk,
in onze familie, in de straat, in onze geloofsgemeenschap.
Gods adem, Gods Geest stelt ons in staat om mee te
werken aan zijn goede schepping.
We hoeven het niet over te nemen,
goed luisteren en meetrillen daartoe zijn we gemaakt,
dan zijn we zichtbaar beeld van God.
Laat ik nog één ding zeggen over de wind en de adem.
Als we lang in een afgesloten ruimte zitten,
dan wordt de lucht muf en gaat het stinken.
Denk maar aan een klaslokaal
of een slaapkamer waar de ramen dicht zitten.
De lucht moet ververst worden.
Dat kan natuurlijk door de ramen op te zetten.
Maar beter voor onszelf is het nog
om naar buiten te gaan,
en te ontdekken dat de lucht in het bos
hemelsbreed verschilt van de lucht in een winkelstraat,
dat de lucht in een polder,
heel anders ruikt, voelt, energie geeft
dan de lucht in een kerk.
De vertellers van het tweede scheppingsverhaal
hebben niet voor niets een tuin gekozen als plaats van
handeling
die Hof van Eden is een plek waar je vrijuit kunt ademen,
waar je mag wezen wie je bent.
Heel anders dat die zaal in Jeruzalem
waar de leerlingen zich met 120 mensen in hebben
verschanst,
(dat zijn vier klassen van dertig leerlingen)
Natuurlijk moest daar een klein stormpje opsteken
om iedereen weer door te waaien
en naar buiten te jagen,
de stad in en verder nog, de wereld over.
Opdat het goede nieuws resoneert in deze wereld
op elke ademtocht van God. Amen.